

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII BIBLIOTECII UNIVERSITARE DIN PERSPECTIVA STRATEGIILOR DE DEZVOLTARE NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL CERCETĂRII ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

*Elizaveta Globa, bibliotecar principal,
Biblioteca Științifică, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

ORGANISATION OF THE UNIVERSITY LIBRARY ACTIVITY FROM THE PERSPECTIVE OF NATIONAL AND INTERNATIONAL DEVELOPMENT STRATEGIES IN THE FIELD OF RESEARCH AND EDUCATION

*Elizaveta Globa, Head librarian,
Scientific Library, “Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau
ORCID:0009-0005-2378-2214
elizavetagloba@yahoo.com*

CZU: 027.7:021

DOI: 10.46727/c.v1.24-25-03-2023.p372-376

Abstract. The Article briefly presents the activity organization of the university library oriented toward the implementation of the goals from the perspective of the Development Strategies for the process of education, research and continuous training process, the vital role between user and information: combining traditional services with electronic ones; tools and access ways based on the new technologies. The article reflects the culture and personal development. The changes in the common model of reading; reader preferences from print to electronic and online sources.

Keywords: development strategy, education, research, continuous training, traditional and electronic services, tools, technologies.

Ce doresc să găsesc la bibliotecă? Care sunt așteptările mele? Ce m-ar putea determina să revin mereu în acest spațiu? Cum mi-ar plăcea să fiu abordat? Care sunt interesele mele actuale și care sunt interesele de perspectivă cu privire la serviciile bibliotecii? Toate răspunsurile la Biblioteca este o instituție ce nu se izolează de lumea schimbărilor, alinierea la tendințele moderne fiind un deziderat în organizarea activității sale. Bibliotecarii sunt încadrați într-o competiție permanentă cu utilizatorii săi, și nu numai, astfel, fiind concentrați pe activități ce le pot aduce doar avantaje.

Organizarea activității bibliotecii universitare este extrem de complexă și dinamică, implicând abordări noi din perspectiva mijloacelor și metodelor de realizare prin accesul bazat pe noile tehnologii. Obiectivul primordial este promovarea lecturii prin toate mijloacele, inclusiv prin intermediul Internetului, și schimbarea managementului bibliotecii. Totodată, generează răspunsuri la întrebările utilizatorilor: aceste întrebări trebuie să genereze satisfacție. Utilizatorul vine la bibliotecă cu anumite scopuri: de a găsi informații la o anumită temă, de a împrumuta o carte, de a studia, de a consulta presa, de a se informa despre activitățile culturale ale bibliotecii și nu numai. Bibliotecarii au menirea de a le satisface oricare interes.

Bibliotecile nu pot rămâne în afara timpului și locului, ele își proiectează organizarea unui șir de activități pentru utilizator, care au drept scop îmbogățirea cunoștințelor pe care le posedă într-un anumit domeniu, pentru a da dovadă de o cultură profesională avansată, astfel, oferindu-le posibilitatea de a-și manifesta pe larg creativitatea atât în domeniul educației, cât și în cel științific. Acest scop este prevăzut din perspectiva:

- Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (nr. 315, 17.11. 2022);
- Strategiei de Dezvoltare „Educația 2030” (aprobată 7 martie 2023);
- Strategiei de Dezvoltare a Bibliotecii Științifice a UPSC (2017-2022);
- Legii cu privire la Biblioteci (nr.160, 20. 07. 2017);
- Codului Educației al Republicii Moldova (nr.152, 17. 07. 2014);
- Codului cu privire la Știință și Inovare (nr. 259, 15.07. 2004).

În rezultatul implementării acestor documente de importanță majoră pentru dezvoltarea domeniului educațional și al științei, Biblioteca Universitară recunoaște importanța cercetărilor științifice în vederea organizării și desfășurării procesului științific, oferind utilizatorului servicii informaționale de înaltă calitate.

Fiind responsabilă de asigurarea accesului liber la resursele digitale, diseminarea informației referative, asistența metodologică și de instruire, biblioteca își organizează activitățile astfel ca frecvența vizitelor să nu fie redusă, să nu se ateste fluctuații majore a numărului de cititori ce optează pentru modelul popular de lectură, prin migrarea preferințelor de la sursele tipărite la cele electronice și online.

Direcțiile prioritare incluse în cele 10 obiective ale Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” vor contribui la realizarea obiectivelor orientate spre organizarea activității bibliotecii universitare. Vom aborda direcția Cultură și Politici Culturale [10, p.32], care prevede implementarea următoarelor ținte strategice:

- documentarea, unificarea și digitalizarea fondului de carte din bibliotecile publice;
- regândirea modelului organizațional, avansarea rolului de integrator comunitar al bibliotecilor publice;
- stabilirea unui mecanism național de finanțare a procesului de restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural;
- crearea și consolidarea unui sistem de educație, formare, cercetare și inovare;
- încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului venite din partea comunităților și autorităților locale;
- dezvoltarea calitativă a forței de muncă și a programelor educaționale;
- integrarea sectoarelor culturale și creative în politicile de dezvoltare rurală și urbană și în rutele turistice naționale.

Direcția Cultură și Politici Culturale prevede și implementarea următoarelor ținte specifice:

- asigurarea accesului echitabil al tuturor prestatorilor de servicii culturale la locurile și spațiile publice;
- colaborarea sectoarelor cultural și creativ cu mediul științific în scopul implementării rezultatelor științifice în domeniu și în vederea promovării acestora;
- stabilirea rolului și relevanței continue a bibliotecilor universitare;
- dezvoltarea noilor resurse și servicii adresate nevoilor și așteptărilor în evoluție ale utilizatorilor bibliotecii etc.

Implementarea acestor direcții este necesară schimbărilor de paradigmă în cercetare și managementului în învățământul superior. Din acest considerent, este nevoie de creșterea eficienței în prestarea serviciilor de bibliotecă prin oferirea mijloacelor de căutare a informației care contribuie la dezvoltarea intelectuală a utilizatorului.

Percepția asupra organizării activității bibliotecii universitare evoluează treptat. Aceasta are un efect asupra obiectivelor trasate de bibliotecă, fiind privită ca o realitate ce trebuie fructificată în mediul instituțional. Respectiv, biblioteca trebuie să echilibreze nevoia de a oferi noi facilități, continuând să ofere serviciile de bază anticipând nevoile utilizatorului legate de noile tehnologii, de alte schimbări de paradigmă în învățare, predare și cercetare.

În acest context, noi perspective în procesul de organizare a activității bibliotecii universitare ne sunt propuse prin intermediul *Strategiei de Dezvoltare Educația 2030*. Aceasta reprezintă actul normativ ce abordează realizarea activităților de bibliotecă prin *Valorificarea tehnologiilor informaționale moderne* [20, obiectivul 6].

Procesul se explică prin faptul că pentru un management calitativ este necesară o îmbunătățire a funcționalității bibliotecii prin implementarea eficientă a tehnologiilor digitale.

Strategia de dezvoltare „Educația 2030” prevede o serie de acțiuni ce ar permite creșterea performanțelor în activitatea bibliotecii în baza tehnologiilor digitale. În acest sens, vor fi create noi contexte și medii favorabile prin:

- interconexiunea tehnologiilor informaționale cu baze de date;
- asigurarea bibliotecilor universitare cu echipament și produse de program, dar și cu tehnologii informaționale și comunicaționale;
- formarea profesională a specialiștilor din biblioteci din perspectiva utilizării eficiente a instrumentelor digitale;
- implementarea informației dobândite pentru noi perspective;
- valorificarea potențialului tehnologiilor/instrumentelor digitale privind calitatea în prestarea serviciilor informaționale.

Referire vom face și la Strategia de Dezvoltare a Bibliotecii Științifice a UPSC (2017-2022), care identifică obiectivele ce pun accentul pe *calitatea și inovarea serviciilor informaționale* și propun *utilizarea eficientă a resurselor* ca o acțiune în dezvoltarea procesului de educație, cercetare și instruire continuă [19], scopul fiind:

- calitatea în dezvoltarea serviciilor informaționale, manageriale și funcționale pentru satisfacerea cerințelor utilizatorilor;
- accesul la informație pe diferite tipuri de suporturi și, respectiv, diversificarea serviciilor prin utilizarea mijloacelor tradiționale și electronice;
- oportunitățile în pregătirea profesională, cercetare, formare continuă a specialiștilor din biblioteci, a cadrelor didactice universitare;
- accesul deschis la rezultatele cercetării naționale și internaționale;
- dezvoltarea competențelor profesionale a bibliotecarilor din perspectiva dezvoltării ofertei informaționale;
- dezvoltarea relațiilor între bibliotecile academice și de cercetare la nivel național și internațional;
- activitățile de instruire ce presupun interacțiunea permanentă cu informația digitală.

Abordarea acestor obiective implică mai multe avantaje și caracteristici pozitive în organizarea activității bibliotecii universitare, cum ar fi:

- diversificarea strategiilor de dezvoltare informațională pentru a progresa în viitor;
- contribuția bibliotecii la îmbunătățirea proceselor de asigurare informațională a activității didactice, cercetare și instruire;
- achiziționarea conceptelor și cunoștințelor privind știința informării;
- creșterea motivației și dorinței utilizatorilor de a se documenta din diverse surse, de a utiliza tehnologiile informaționale pentru dezvoltarea cunoștințelor digitale.

Evoluția proceselor de organizare a activității bibliotecii, care derivă din obiectivele trasate în *Strategia de Dezvoltare a Bibliotecii Științifice a UPSC (2017-2022)*, poate satisface conceptul de „bibliotecă informațională”, percepută de comunitatea universitară ca o bibliotecă modernă cu servicii de calitate, care ar contribui continuu în dezvoltarea procesului de studii, cercetare, instruire continuă.

Una dintre tendințele cele mai importante pentru dezvoltarea bibliotecii universitare este *cooperarea* cu bibliotecile universitare, naționale, internaționale, academice. Aceste tendințe

vor oferi multiple perspective în extinderea virtuală a bibliotecilor, portaluri de cunoaștere a cercetărilor comune. De asemenea, vor avea un impact semnificativ asupra cerințelor de cunoaștere în biblioteconomie și știința informării. Atunci când bibliotecile colaborează, oricare probleme pot fi rezolvate prin transfer de cunoștințe și prin eforturi comune.

Obiectivul-cheie, *învățarea pe tot parcursul vieții*, abordat în *Strategiile de Dezvoltare*, se referă nu numai la școală, ci și la bibliotecă și mediul din afara ei, nu numai la o anumită perioadă a existenței noastre (copilărie și tinerețe), ci și la tot parcursul vieții. Pentru atingerea acestui obiectiv Biblioteca universitară propune următoarele direcții strategice de acțiune:

- dobândirea unor cunoștințe, atitudini și comportamente, necesare și utile pentru formarea personalității utilizatorului, pentru adaptarea lui la cerințele vieții sociale;
- dezvoltarea unor activități de instruire, de formare continuă a bibliotecarilor și utilizatorilor pentru a se adapta dinamicii profesiunilor, solicitărilor diverse și în permanentă schimbare ale vieții;
- achiziționarea și practicarea unor noi metodologii, noi percepții, noi atitudini și noi valori necesare pentru a trăi într-o lume în continuă schimbare;
- extinderea și consolidarea procesului de validare a competențelor profesionale dobândite de către utilizatori pe cale nonformală și informală din perspectiva asigurării integrării acestora pe piața muncii;
- valorificarea surselor de educație informală (mass media, asociații profesionale, pe interese) în vederea dezvoltării utilizatorilor;
- învățarea utilizatorilor din perspectiva formării competențelor digitale și a valorificării tehnologiilor informaționale.

Pentru a face față provocărilor sociale, Biblioteca universitară trebuie să dezvolte aptitudini necesare oricărui beneficiar pentru ca acesta să poată activa într-o societate din ce în ce mai informatizată, care presupune instruirea pe întreg parcursul vieții. Să elaboreze suporturi necesare pentru instruirea beneficiarilor aflați în proces de căutare, regăsire și valorificare a informației.

Fiind conștienți de faptul că anume calitatea activității bibliotecii universitare ar fi determinată de calitatea serviciilor prestate utilizatorilor, vom menționa următoarele: calitatea nu trebuie să fie produsă și definită chiar de bibliotecă, prestatorul de servicii, ci de beneficiarii săi. Beneficiarii necesită a fi informați în mod constant. Satisfacția lor trebuie să fie un motiv permanent de preocupare pentru a valorifica resursele informaționale-cheie propuse de bibliotecă.

Doar o bibliotecă bine organizată, cu baze documentare variate, valorificate intens, o bibliotecă care asigură accesul operativ la sursele documentare, ar putea genera studii de calitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Educației al Republicii Moldova, nr.152 din 17.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2014, nr. 319-324, pp. 17 –52.
2. Hotărâre cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a culturii „CULTURA 2020” și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia: nr. 271 din 9.04.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2014, nr. 92-98, pp. 78 – 105.
3. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind serviciile prestate de bibliotecile publice: nr.24 din 22.01.2020. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2020, nr.36-3, pp. 60 – 65.
4. LEGE cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2017, nr. 301-315, pp. 141 –147.
5. Lege pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030: nr. 271 din 9.04.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2022, nr.409-410, pp. 5 – 46.
6. ORDIN pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice: nr.186 din 26.02.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2019, nr.167-170, pp. 47 –53.

7. Ane LANDOY,A.; Silvia GHINCULOV; Angela REPANOVICI. INTERNATIONAL TRENDS IN ACADEMIC LIBRARY DEVELOPMENT. Chișinău: Cartdidact, 2019.
8. CORGHENCI, L. *Bibliotecarul și Biblioteca: aspecte ale eficienței profesionale*. Chișinău: Epigraf, 2009. 112 p. ISBN 978-9975-947-83-1.
9. Lumina slovei scrise. Vol. VII. Red. coord. A. SÎRGHIE. Sibiu: ALMA MATER, 2009. 344 p. ISSN 1844-7368.
10. LUPU, V. *Organizarea și funcționarea bibliotecii ca sistem tehnologic*. Red. șt. N. ȚURCAN. Chișinău: Print-Caro, 2016. 100 p. ISBN 978-9975-56-326-0.
11. PALOȘ, R.; SAVA, S.; UNGUREANU, D. *Educația adulților: Baze teoretice și repere practice*. Iași: Polirom, 2007. 342 p. ISBN 978-973-46-0673-3.
12. ANDRE McDonald *International trends in academic library leadership*. [Citat: 16.02.2023]. Disponibil: <https://www.newinformationservices.files.wordpress.com/2016/04/moldova-ifla.pdf>
13. CORGHENCI, L. *Moldova Europeană 2030 (SND) – Document național de viziune strategică pe termen lung: Atelier profesional online, 1 martie 2023*. BNRM,2023. [Citat:2.03.2023]. Disponibil:<https://www.scribd.com/document/596268876/Strategia-Na%C8%9Bio-nal%C4%83-de-Dezvoltare-Moldova-European%C4%83-2030#>
14. CORGHENCI, L. *Servicii de bibliotecă în sprijinul realizării obiectivelor Strategiei „Moldova Europeană 2030”*: *Atelier profesional online, 1 martie 2023*. BNRM, 2023. [Citat:2.03.2023]. Disponibil:<https://eur-lex.europa.eu/legal->
15. *Organizarea bibliotecilor moderne*. Disponibil: <https://www.arfido.com/împrumuturi-rfid,152.html> (vizitat 20.02.2023).
16. *Regulament de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*. [Citat:16.03.2023]Disponibil: https://lib.upsc.md/wp-content/uploads/2022/12/Anexa-A.1.2.-Regulament-de-organizare-si-functionare_reg_nr_7_27_02_20.pdf
17. *STRATEGIA DE DEZVOLTARE A BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE a Universității Pedagogice de Stat „ION CREANGĂ” din Chișinău (2017-2022)*. [Citat:16.03.2023] Disponibil:https://old.upsc.md/wp-content/uploads/2017/11/univ_doc_intern_bib_strat_dezv.pdf
18. *STRATEGIA DE DEZVOLTARE „ EDUCAȚIA 2030” aprobată de Guvernul Republicii Moldova, 7 martie 2023...*[Citat: 7.03.2023] Disponibil: <https://mecc.gov.md/ro/content/guvernul-aprobat-strategia-de-dezvoltare-educatia-2030>
19. *STRATEGIA DE DEZVOLTARE „ EDUCAȚIA 2030”*: *Proiect*. [Citat: 7.03.2023] Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02-nu-900-mec-2022_1.pdf